

DET **57.** DANSKE BYPLANMØDE

4. - 5. OKTOBER 2007 I SØNDERBORG

DET LANGE LYS

dansk byplan
laboratorium

Fremtidsbilleder, tidens trends, det vi gerne vil – og det mulige

Hvordan ser Danmarks byer og landskaber ud om 30-40 år? Når al traditionel industrivirksomhed er flyttet til Østasien og landbruget til Østeuropa, eller ...?

På årets byplanmøde i Sønderborg vil vi sætte spot på nogle af globaliseringens udfordringer, og de mulige konsekvenser for de nye udviklingsstrategier i kommuner og regioner. Hvordan vil vi her, og på landsplan, forholde os til den skærpede konkurrence imellem byer og regioner? Til udflytningen af arbejdspladser? Koncentrationen af byvækst og befolkning? Klimaforandringer, miljø og trafik? Hvilken fremtid tegner der sig for større gensidig viden, forståelse og samarbejde på tværs af grænser – i en tid, der også præges af store modsætninger økonomisk, socialt og kulturelt?

Dagligdagens politikker og gode råd går i mange retninger: vær kreativ/innovativ! arbejd længere! hold mere fri! “vær på” døgnet rundt

med mobil og nyheder! sundhed for alle! køb en bolig og en bil mere! spar på vand og energi! nedlæg landbruget! flyt til den store by! støt landdistrikterne! byg tæt og højt og helst ved vandet! gratis offentlig service! betal selv! osv.

Hvad er op og ned i flimmeret af mulige nu- og fremtider, når fremtidens velfærd og bæredygtig udvikling er på dagsordenen? Hvad er flygtige “modetrends”, og hvad må ses som vedholdende, langsigtede udviklingstendenser med reelle konsekvenser for planlægning af byer og landskaber? Hvilke sandsynlige fremtidsbilleder tegner der sig? Hvad er det for en udvikling vi ønsker?

Heldigvis er der i dansk planlægning en god tradition for at tænke langsigtet og “fange fremtiden”. I de senere år er desuden indhøstet mange erfaringer med nye former for samarbejde imellem de mange aktører på planområdet – på tværs af planniveauer og sektorer, offentlig og privat. Hvordan kan de erfaringer bidrage positivt til at skabe ny dynamik i fremtidens Danmark?

Torben Nøhr

Formand for Dansk Byplanlaboratorium

Alsion. Her afholdes byplanmødets hovedforedrag

PROGRAM

RET TIL ÆNDRINGER FORBEHOLDNES

TORS DAG

DEN 4. OKTOBER

10.00 **Byplanmødet åbnes** i koncertsalen på Alsion, Sønderborg. Velkomster ved

**formand Torben Nøhr, Dansk Byplanlaboratorium, og*

**borgmester Jan Prokopek Jensen, Sønderborg Kommune*

Jagten på livskvalitet

Kan der udvikles modeller for den "livskvalitetsdrevne by"? Hvilke potentialer rummer den nordiske model med sin unikke kombination af sundhed, miljø, sikkerhed, en stor offentlig sektor – og høje skatter? Kan vi konkurrere på at koble social og miljømæssig kapital og innovation? Hvad kan der gøres, og hvem er hovedaktørerne?

**chefredaktør Erik Rasmussen, Mandag Morgen*

Selvfølger blander vi os

Hvad er Danfoss' visioner for velfærd og bæredygtig udvikling?

Og hvilken rolle kan virksomheden spille som aktør i den lokale, regionale og globale virkelighed?

**koncerndirektør Hans Kirk, Danfoss*

11.00 Pause

11.30 **Satsningen og det sikre**

Hvad kan man som kommune gøre lokalt, set i lyset af globale udfordringer?

Hvor går grænserne for at satse – og måske løbe en risiko – i forhold til sikker drift?

Perspektiver i nye samarbejdsformer?

**borgmester Nick Hækkerup, Hillerød Kommune*

Det, der kun anes

Hvad skete der egentlig – med os selv, vores byer og landskaber – set fra et sted derude i fremtiden? Hvordan sætte billeder på det, der endnu ikke kan ses?

**arkitekt, associated director Nille Juul-Sørensen, Arup*

12.20 Pause – transport til frokost- og delmødesteder

14.00 **Delmøder** (se side 4) i Sønderborg

15.45 Pause – transport til og fra hoteller

19.00- **Aftenarrangement** på Sønderborg Idrætshøjskole

01.00 ByplanPrisen 2007, middag, underholdning, dans

FREDAG

DEN 5. OKTOBER

09.00 **Byplanmødet genoptages** på Alsion i Sønderborg

09.05- **Grænseland**

09.35 Et billed-essay om mødet mellem nationer, sprog og kulturstrømme i fortid og nutid.

Om industrialisering, byudvikling – og kulturarven som ressource for fremtiden.

**overinspektør Peter Dragsbo, Museum Sønderjylland, Sønderborg Slot*

10.00 **Udflugter** i grænselandet (se side 7) afgang fra Alsion

16.00 **Fælles afslutning** ved Sønderborg Havn, byplanmødet afrundes af

**formand Torben Nøhr, Dansk Byplanlaboratorium*

16.30 Byplanmødet slutter

DELMØDER

Torsdag den 4. oktober kl. 14.00-15.45

Efter frokost afholdes delmøderne på Alsion og andre steder i Sønderborg. Af hensyn til lokale størrelser og bustransport er der loft over deltagerantallet på de enkelte delmøder. Det vil kun være muligt at deltage i 1 delmøde, og ønskerne efterkommes i den rækkefølge, tilmelding modtages. Angiv venligst ønsker om delmøde på tilmeldingsblanketten i **prioriteret rækkefølge!**
Der tages forbehold for ændringer i de anførte delmøder.

A Fremtidens detailhandel – nye koncepter?

Ved motorvej E20/Ringsted åbner snart et 12.000 etagemeter stort discountlagersalg for mærkevarer. Dette udenlandske koncept skal for første gang stå sin prøve i Danmark, der “i forvejen er kendt som en discountelskende nation,” som developeren siger. Hvis dét er fremtidens butik, hvordan ser fremtidens forbruger så ud? Og hvad med den bymæssige sammenhæng?

* *direktør Robert Andersen, TK Development*

* *arkitekt Boris Brormand Jensen, Århus Arkitektskole*

B Trafikken – sidder vi stadig fast om 30-40 år?

Transporttid og trængselsproblemer er nærværende for mange. Hvilke fremtidsbilleder tegner der sig af danskernes trafikale adfærdsmønstre, når man ser på pendlings- og fritidsrejser? Hvor går vores grænser for acceptabel transporttid? Hvilke håndtag har vi at skrue på – ideelt set og realpolitisk?

* *seniorrådgiver Thomas Sick Nielsen, Center for Strategisk Byforskning, Københavns Universitet*

* *professor Otto Anker Nielsen, Center for Trafik og Transport, Danmarks Tekniske Universitet*

Sønderborg by og havn

C Landsbyen – udvikling eller afvikling?

Der er langt imellem de klare kommunale prioriteringer af landsbyernes udvikling og lokalpolitik. Delmødet byder på en status for situationen i landsbyerne – kvaliteterne og manglen på samme. Og på friske bud på hvordan man griber en landsbypolitik an – hvad enten der er tale om udvikling eller afvikling, om byfornyelse eller nedrivning.

* *lektor, landsbyforsker, arkitekt MAA, Jørgen Møller, Aalborg Universitet*

* *byplanlægger Kitty Sommer, Lolland Kommune*

D Regional udvikling – får byerne nye roller?

De nye regionale udviklingsplaner lægger op til specifikke roller for de enkelte kommuner. Men hvad med rollefordelingen imellem centerbyer og mindre bysamfund, som debatteres i de sammenlagte kommuner? Hvordan kan puslespillet gå op? Debat om faktiske problemer og politiske visioner.

* *regionsrådsformand Carl Holst, Region Syddanmark*

* *adm. direktør Kim Møller, Oxford Gruppen*

E Klimaændringer på dagsordenen

MetroExpress 02.08.2002: "Greve syd for København fik to måneders regn på to timer. Rådhuset og store dele af byen stod under vand til sent i aftes. Meteorologer kalder sommerens vejr ekstremt." Hvordan tackler vi i fremtiden effekterne af klimaændringerne, som faktisk allerede har vist sig? Hvordan kan den fysiske planlægning være med til at knække koblingen mellem økonomisk vækst og CO2 udslip? Har vi de rette redskaber?

* *hydrauliker, civilingeniør Birgit Paludan, Greve Kommune*

* *chefkonsulent Peder Baltzer Nielsen, Miljøministeriet, Departementet*

F Fra kultur til oplevelsesøkonomi

Attraktive bylandskaber er en vigtig brik i fremtidens oplevelsessamfund. Odense Kommune har vedtaget og igangsat en storstilet Kulturstrategi og oprettet en By- og Kulturforvaltning, der sammen med en række private og offentlige parter skal medvirke til branding af byen. Men kan man brande en kompleks størrelse som en by, og hvem er egentlig målgruppen – indbyggere eller turister?

* *eventchef Claus Chr. Koch, EventHouse... en del af Odense Kommune*

* *centerleder, mag.art. Dorte Skot-Hansen, Center for Kulturpolitiske Studier, Danmarks Biblioteksskole*

G De nye landskaber

Scenarier for det åbne land: multifunktionelle kulturlandskaber eller monofunktionelle produktions- og fritidslandskaber, eller...? Det åbne land ændrer sig hastigt i disse år – hvordan skal vi afveje interesserne imellem benyttelse og beskyttelse? Hvilke langsigtede visioner har Miljøministeriet? Bliver der behov for nye planlægningsværktøjer til kommunerne?

* *professor Jørgen Primdahl, Center for Skov, Landskab og Planlægning, Københavns Universitet*

* *kontorchef Sune Schou, Miljøministeriet, Landområdet*

H Sønderborg Havneudviklings- selskab – en ny samarbejdsmodel?

I Sønderborg har aktive borgere taget initiativ til at udvikle havnen, og der foreligger snart en masterplan, som verdensklasse-arkitekten Frank Gehry lægger navn til. Hvilken proces er gået forud? Hvilke markante, skelsættende begivenheder? Hvordan involverer man de rette personer fra erhvervsliv og lokalpolitik i planlægningen?

* *journalist og initiativtager Hanne Risgaard, Skærtoft Mølle ved Fynshav*

* *direktør og initiativtager Bjarne Rasmussen, bestyrelsesmedlem i Sønderborg Havneseelskab A/S*

I **Fremtidens boliger – grænser for vækst?**

Nye livsstile skaber nye boligbehov. Vi skal se på mange bud på fremtidens spændende boliger, som dog vokser og vokser i et nærmest umætteligt arealforbrug. Hvilke miljø- og samfundsmæssige effekter har det at udlægge de store boliger? Kan det blive bæredygtigt?

- * *seniorforsker Claus Bech-Danielsen, Statens Byggeforskningsinstitut*
- * *lektor Morten Elle, Byg-DTU*

J **Scenarier – styrker og svagheder?**

Hvad kan vi bruge scenarier til i en uforudsigelig virkelighed? Hvad er metodens styrker og svagheder, og hvordan kan man arbejde med scenarier i planlægningen? Århus Kommune planlægger 50.000 nye boliger og arbejdspladser inden år 2030 og opstiller forskellige fysiske scenarier for deres placering.

- * *seniorforsker Birgitte Rasmussen, Forskningscenter Risø, Danmarks Tekniske Universitet*
- * *projektchef Kristian Bransager, COWI*

K **Kan vækst planlægges?**

Hvordan forholder Region Nordjyllands erhvervsstrategi sig til de globale, regionale og lokale udfordringer? Og hvordan forholder Rebild Kommune sig til strategien? Hvad er de planlægningsmæssige forudsætninger for fremtidig vækst og udvikling?

- * *forskningsleder Henrik Christoffersen, AKF*
- * *borgmester Anny Winther, Rebild Kommune*

Delmøderne L og M arrangeres af Netværk for Yngre Planlæggere. Begge delmøder har workshopform, og frokosten indtages under selve mødet.

L **Den mangfoldige by – hvorfor og hvordan?**

Mangfoldighed er en afgørende præmis i byudviklingen, hvis byerne også om 30-40 år skal være spændende, overraskende og rummelige. Men hvad forstår vi ved mangfoldighed, og hvordan kan vi planlægge den mangfoldige by?

- * *etnolog, partner Søren Møller Christensen, Hausenberg*

M **Den østjyske millionby – provinsfantasi eller Danmarks nye metropol?**

Motorvejene udbygges kraftigt i Jylland. Men hvad ønsker vi os af motorvejsbyen, og hvilke krav bør vi derfor stille til byvæksten? Hvad er perspektiverne, hvis det nuværende mønster for byvækst langs motorvejene fortsætter? Hvilke konsekvenser kan det få for de jyske randområder? Hvordan opleves byen og landskabet, når man bevæger sig udenfor bilen og væk fra vejen?

- * *arkitekt, lektor, ph.d. Claus Peder Pedersen, Kunstakademiets Arkitektskole*
- * *arkitekt Karsten Thorlund, Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue*

Gågade i Sønderborg

UDFLUGTER

Fredag den 5. oktober kl. 10.00-16.00

Efter foredraget "Grønseland" fredag morgen i koncertsalen på Alsion starter alle udflugter herfra kl. 10.00 og er tilbage ved Sønderborg Havn senest kl. 16.00 til byplanmødets fælles afslutning. Der er loft over deltagerantallet på de enkelte udflugter, og ønskerne efterkommes i den rækkefølge, tilmelding modtages. Angiv venligst ønsker om udflugt på tilmeldingsblanketten i **prioriteret rækkefølge!**

Der tages forbehold for ændringer i udflugtsprogrammerne.

Udflugterne nr. 1-6 arrangeres i samarbejde med Sønderborg Kommune, udflugterne nr. 7 og 8 i samarbejde med Aabenraa Kommune, udflugterne nr. 9 og 10 i samarbejde med Haderslev Kommune og udflugt nr. 11 i samarbejde med Region Syddanmark. I fem af udflugterne indgår en sejltur.

Boligbyggeri ved Flensborg Havn

I **Sejltur på Flensborg Fjord og byvandring i Flensborg**

Udflugten starter med sejltur fra Sønderborg havn ud gennem Flensborg Fjord, hvor vi ser på de attraktive landskaber langs med fjorden, som er særdeles eftertragtede til byudvikling, turisme og sejlsport. Vi sejler tæt forbi bl.a. Gråsten og Hotel og Golf Centret Benniksgaard ved Rinkenæs. På sejlturen ser vi på kystplanlægningen på både dansk og tysk side. Desuden hører vi om det dansk-tyske samarbejde om naturprojektet Ydre Flensborg Fjord, og om bevaring og udvikling af dyreliv og natur i og ved fjorden. Vi

lægger til i Flensborg havn og spiser frokost på Hansens Brauerei. Herefter er der byvandring i Flensborg, hvor vi ser på tysk og dansk arkitektur, byens kulturskatte og bevaringsarbejdet i den gamle bydel – eller tager til Flensborgs nyrenoverede marinestation Sonwik, hvor der i dag er boliger, administration og lystbådehavn. Retur med bus til Sønderborg.

Bemærk: der betales et tilleg på kr. 125,- pr. person for deltagelse i denne udflugt.

2 Teglværksejnen

Med mange mergelgrave og teglværker er Sønderborgområdet en teglværksejne. Mange huse er i tidens løb opført i tegl fra teglværkerne, og også i nyere tid anvendes tegl til husbygning – bl.a. Gråsten Havnefront. Vi starter med et besøg på Cathrinesminde Teglværksmuseum på Broagerland, hvor teglhistorien fortælles. Derefter besøger vi PetersenTegl i Egersund, hvor teglværkshistorien føres frem til nutiden. Udflugten går videre til en spændende fredet gård fra 1800-tallet, Benniksgaard, som efter omfattende renoveringer er omdannet til hotel og golfcenter, hvor vi spiser frokost. Herefter til Gråsten Havnefront, som i løbet af de sidste 5 år er omdannet fra erhvervshavn til en brygge med kanaler og boliger i tre etager med masser af maritim stemning. Desuden besøger vi 'Emmas Have', 13 arkitekttegnede parcelhuse, samt 'Drachmannhusene' – en karrébebyggelse udformet med inspiration fra Skagen havn. I forlængelse af havnefronten ligger det nybyggede feriecenter Marina Fiskeris, som består af 147 ferieboliger og et wellnesscenter.

Cathrinesminde Teglværksmuseum

Bryggen, Gråsten havn

Historiecenter Dybbøl Banke

3 At planlægge for oplevelsesturisme

Ønsket om at skabe oplevelsesturisme er en af tidens trends, men spørgsmålet er: Hvordan kan det realiseres? Udflugten giver eksempler på oplevelsestourismen i Sønderborg-området. Turen starter med den historiske arv, som vi skal og vil bevare som et aktiv for området. Vi får blandt andet en præsentation af de historiske begivenheder i området, ser Dybbøl Mølle, skanserne og det storslåede landskab. Herefter gør vi et hop frem i tiden til naturgenopretningsprojekter på Nordals. Vi ser to genetablerede søer, Oldenor og Mjels Sø, og hører om

planlægningsprocessen bag projekterne. Desuden hører vi om realiseringen af Alsstien; en 38 km lang vandrerute, der sammenkæder den nordlige del af Als. Næste stop er oplevelsesparken Danfoss Universe, der under sloganet "bliv vildt klog på naturligvis", kombinerer børns nysgerrighed med forskning inden for naturvidenskaben til en spændende oplevelse for hele familien. Et koncept, der rammer lige ned i oplevelsestourismens hjerte. Hvilken planlægning ligger bag en sådan succes?

Augustenborg Slot*Kirkestaldene ved Egen Kirke**Blue Cube bygningen i Danfoss Universe*

4 Hertugbyen Augustenborg

Forvaltningen af kulturhistorien har Sønderborg Kommune overtaget fra det tidligere Sønderjyllands Amt. På udflugten skal vi høre om hvordan arbejdet foregår, mens vi besigtiger kulturhistoriske attraktioner i og omkring Augustenborg. Gennem det varierede alsiske landskab kører vi til Egen Kirke og kirkestaldene. Vi besøger landsbyerne Stevning og Brandsbøl, som begge er rige på kulturhistoriske bevaringsværdier, og kører gennem Nørreskoven, som ligger smukt ud mod Lillebælt. Vi gør ophold ved Notmark Kirke og præstegård i typisk alsisk bindingsværk, righoldigt forsynet med buet og opmalet rødt tømmer. I Augustenborg skal vi på byvandring i slotsbyen og se det gamle hertugslot. Frokost spises på Augustenborg Fjordhotel med udsigt over fjorden, hvorefter det gode skib *Haabet* bærer os hjem til Sønderborg. På sejlturen ud gennem Augustenborg Fjord passerer vi Arnkil-halvøen med Sønderborg Lufthavn, hvis historie vi skal høre om.

Bemærk: der betales et tillæg på kr. 125,- pr. person for deltagelse i denne udflugt.

5 De kreative ho' der på Als

Udflugten er en tour de force i det innovative erhvervmiljø på Als, med fokus på den iværksætter- og innovationskultur, der forgrener sig fra uddannelses- og kulturtilbud som universitet og koncertsal på Alision til succesrige erhvervsvirksomheder som Danfoss og Linak. Udflugten starter med en rundvisning på Alision, hvor vi skal høre nærmere om Forskerpark Syd, et eksempel på områdets integrerede samspil mellem forskning, uddannelse og erhvervsliv. Herefter går vi videre til universitetet og koncertsalen – hvor vi oplever samarbejdet mellem uddannelsesinstitution, erhvervsliv, kultur og fritid. Sidst på formiddagen sætter vi kurs mod Nordborg, hvor vi spiser frokost på Nørherredhus. Derefter besøges de to erhvervsvirksomheder Danfoss og Linak, som vil præsentere deres erfaringer med forskning, erhvervsudvikling og iværksætteri.

Alssundgymnasiet i Sønderborg

6 Det gamle og nye Sønderborg

Det særlige ved Sønderborg er byens beliggenhed ved Alssund. Derfor indgår en havnerundfart i udflugten, hvor vi skal se de historiske bygninger og områder og høre om de mange nye projekter, der er opført eller under planlægning. Vi skal bl.a. høre om de spændende planer for havneområdets udvikling, hvor den verdensberømte arkitekt Frank Gehry netop er ved at slå de første streger. Herefter ser vi på nyere arkitektur i og omkring byen – bl.a. Jensen-Klints Christianskirke. Frokosten indtages på den nye havnepromenade. Vi skal også besøge det gamle Sønderborg til fods og høre om de forskellige arkitektoniske stilperioder. Her skal vi se eksempler på enkeltbygninger og kvarterdannelser, som er blevet et særkende for Sønderborg. For blot at nævne enkelte eksempler på mangfoldighed i byplanlægningen kan nævnes gaderne Kongevej, Helgolandsgade med de mange Jugendstilbygninger samt de tyske officersboliger på Jomfrustien. Vi kommer også forbi det gamle havneområde med gavlhusene i Havbogade og Ewers Pakhus.

Bemærk: der betales et tillæg på kr. 125,- pr. person for deltagelse i denne udflugt.

Sønderborg havnefront

7 Grænseoverskridende naturgenopretning

Mange forbinder Kruså med en grænseovergang. At områdets natur er et nærmere besøg værd, tænker de færreste nok over, men faktisk gemmer et af de flotteste østjyske landskaber sig her. Kruså har sit navn efter åen, som løber i bunden af en tunneldal, og som danner grænsen mellem Danmark og Tyskland. Vi går en tur ad *Gendarmstien*, grænsegendarmernes gamle patruljesti, mellem Bov og Kruså Grænseovergang (2,5 km). Undervejs skal vi se, hvordan man gennem fredninger har fastholdt natur og landskab i et område med en kraftig udvikling. Efter frokost på Kruså Vandmølle går turen mod nord ad Hærvejen, over Gejlå med den gamle hærvejsbro og videre til Tinglev Mose. Her skal vi gå på en 600 m lang gangbro hen over mosefladen med mulighed for at kigge på naturen, uden at den ødelægges (2,5 km). Tilbageturen til Sønderborg går forbi et meget omdiskuteret område, hvor den nye motorvejsforbindelse til Sønderborg planlægges anlagt.

Kruså Møllesø og Vandmølle

Sønderstrand i Aabenraa

8 Aabenraa by og havn

Udflugten starter i et fredet bygningskompleks, der indeholder det velrenommerede orgelbyggeri, Marcussen & Søn A/S. Vi ser på fremstillingen af pipeorgler efter klassiske traditioner til kirker og koncertsale. Alle dele fremstilles i håndværksmæssig udførelse fra egen produktion, og aktiviteterne omfatter endvidere restaurering af historiske orgler samt vedligeholdelse. Vi går derefter ned til havnen for at se på problematikken omkring bolig- og erhvervsbyggeri tæt på havnen. Frokosten indtages i restaurant Under Sejlet ved den nyrenoverede Sønderstrand. Efter frokost besøges Kunstmuseet Brundlund Slot, hvor vi ser slotsparken tegnet af J.P. Junggreen Have. Derefter er der byvandring i nogle af de karakterfulde gader bl.a. Slotsgade med gavlkarnaphuse og Postmestergården med fredet haveanlæg. Turen afsluttes i byrådsalen i det gamle Rådhus, tegnet af C.F. Hansen.

9 Vand- og havnemiljø i Haderslev

I den nuværende Haderslev Kommune er der en lang tradition for naturgenopretning, særligt med udgangspunkt i ønsket om et forbedret vandmiljø, kombineret med mere varieret og oplevelsesrig natur. Alle aktører såsom amtet, kommunerne, Skov- og Naturstyrelsen og ikke mindst privatpersoner og interesseorganisationer har været inddraget i projekterne på forskellig vis. Udflugten lægger hovedvægten på to retablerede vådområder, *Sliv Sø* og *Hindemade*, der har meget forskellige tilblivelseshistorier, men principielt samme formål. Først kører vi til

Sliv Sø der blev etableret i 2004 som et VMP-II projekt. Derefter videre til Haderslev havn hvor vi stiger ombord på *Helene* og sejler en tur på fjorden. Undervejs fortælles historien om Haderslev Fjord og den aktuelle havneomdannelse fra erhvervshavn til ny bydel. Vi spiser frokost på *Helene* inden vi går i land. Herefter kører vi til *Hindemade*, der blev etableret i 1994 som en del af naturgenopretningsprojektet for Haderslev Dam.

Bemærk: der betales et tillæg på kr. 125,- pr. person for deltagelse i denne udflugt.

Sejltur med Helene

Kanalen mellem Haderslev Dam og Hindemade

10 Kulturarven lever og skal bruges

Haderslev er blevet Kulturarvskommune med et projekt der er bygget op omkring 4 nedslagspunkter og et landskabsbånd, der udgør et gennemgående og sammenbindende kultur- og naturmiljø i Haderslev Kommune. På udflugten langs det øst-vestgående landskabsbånd besøges to af projektets vigtigste nedslagspunkter – Tørning Mølle og Voldsted og Haderslev Bymidte. Mølle og voldsted har altid været knyttet til hinanden, og stedet har en spændende historie om vandet og terrænets udnyttelse til industriel produktion. Derefter videre til Haderslev Bymidte som i dag rummer en række velbevarede og levende by- og boligområder. Frokosten indtages ombord på skibet *Helene* i forbindelse med en sejltur på ca. 1½ time fra Haderslev Havn til Aarøsund. Haderslev Havn er aktuelt under omdannelse fra erhvervshavn til en ny bydel med boliger, erhverv og offentlige formål. Undervejs fortælles historien om

Haderslev Fjord. Turens slutpunkt – Aarøsund – indgår også i det aktuelle arbejde med at bruge kulturarven mere aktivt i planlægningen. *Bemærk: der betales et tilleg på kr. 125,- pr. person for deltagelse i denne udflugt.*

Inderdammen og domkirken i Haderslev

Creative Man forlader cafeen Ib Rehne Cairo

11 Skattejagt efter kreativ arbejdskraft

Den Kreative Klasse søger til dynamiske byer stærke på Teknologi, Talent og Tolerance, som San Francisco, Boston og Seattle. I Danmark formår også mindre byer som Sønderborg at tiltrække kreative bosættere. Denne cyklende skattejagt kan give deltagerne et indtryk af hvad Sønderborg kan tilbyde de kreative bosættere, som mange mener er fremtidens stærkeste udviklingskraft. På cykeltur rundt i bycentrum og ved Allsund besøger vi nogle kreative bosætteres bosteder, arbejdspladser og fritidsmiljøer. Vi oplever nogle brudstykker af deres arbejdsdag, bl.a. på arbejdspladserne Alsion, Sønderborg Slot og Rådhuset. På cykelturen forfølger vi også deres fritidsliv på byens cafeer – havnepromenaden er således med på cykelruten og frokosten indtages på caféen Ib Rehne Cairo på Rådhusstorvet. Herudover vil der være andre gode (kaffe-)pauser undervejs. Og vi trækker cyklerne, når vi skal op ad byens stejle bakker!

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Byplanmødets hovedforedrag torsdag formiddag den 4. oktober og fredag morgen den 5. oktober afholdes i koncertsalen på **Alsion**, Alsion 2, 6400 Sønderborg. Frokost og delmøder torsdag finder sted på Alsion og andre steder i Sønderborg. Middag m.v. torsdag aften finder sted i Frihedshallen på **Sønderborg Idrætshøjskole**, Friheds Allé 42, 6400 Sønderborg. Den fælles afslutning fredag eftermiddag finder sted ved **Sønderborg Havn**.

Tilmelding og betaling

Tilmelding til Det 57. danske Byplanmøde sker ved at benytte det **øverste, vedhæftede brevkort "Tilmelding"** – eller elektronisk på vores hjemmeside www.byplanlab.dk under Byplanmødet. Tilmelding skal være Dansk Byplanlaboratorium i hænde **senest mandag den 6. august 2007**. Bekræftelse og faktura fremsendes, når tilmelding er modtaget i Byplanlaboratoriet.

Ved afbud efter tilmeldingsfristen den 6. august og til og med onsdag den 19. september 2007 betales et gebyr på kr. 500. Ved afbud efter den 19. september betales **den fulde deltagerafgift**.

Der er loft over deltagerantallet, og det kan blive nødvendigt at prioritere tilmeldingerne efter modtagelsesdato. I så fald oprettes en venteliste.

Deltagerafgift

Prisen pr. deltager fra kommuner, regioner og andre, der yder fuldt tilskud til Dansk Byplanlaboratorium i 2007 er **kr. 4.350,-**. Der ydes rabat til studerende og arbejdsløse. For alle andre er deltagerafgiften **kr. 5.800,-**.

Afgiften inkluderer måltider med drikkevarer, udflugter og deltagermateriale – herunder BYPLANNYTs septembernummer.

Bemærk: der betales **et tillæg på kr. 125,- pr. person** (for bådtransport) på udflugterne 1, 4, 6, 9 og 10. Faktura for tillægget fremsendes efter byplanmødet.

Overnatning og transport til og fra byplanmødet er **ikke inkluderet** i deltagerafgiften.

Overnatning

Ferieregion Sønderborg står for formidling af værelser i forbindelse med byplanmødet. Udover hotelværelser tilbydes også feriehus, vandrerhjem og andre overnatningsmuligheder.

Overnatningssteder og priser fremgår af oversigten side 15. Flere oplysninger om overnatningsstederne kan ses på link til Ferieregion Sønderborg på www.byplanlab.dk under Byplanmødet.

Udfyld venligst det **midterste brevkort "Reservation af overnatning"** med ønsket overnatningssted, værelsestype, ankomsttidspunkt mv. og send det til Ferieregion Sønderborg. Eller foretag reservation elektronisk via **link til Ferieregion Sønderborg** på www.byplanlab.dk under Byplanmødet.

Reservation skal være Ferieregion Sønderborg i hænde **senest mandag den 6. august 2007** og er herefter bindende. Reservationen sker i den rækkefølge de modtages.

Bekræftelse og faktura fremsendes fra og betales til Ferieregion Sønderborg.

Nærmere oplysninger om overnatningssteder fås hos Ferieregion Sønderborg:

Koordinator Gerda Bouma, tlf. 74 42 35 55,
e-mail: gerda@visitsonderborg.com
www.visitsonderborg.com

Rejsearrangement

Bestilling af tog- og flybilletter kan ske hos **HRG Nordic** i Århus. Udfyld venligst det **nederste brevkort "Rejsearrangement"** og send det til HRG Nordic. Eller foretag bestillingen elektronisk via **link til HRG Nordic** på www.byplanlab.dk under Byplanmødet. Bestillingen skal være HRG Nordic i hænde **senest mandag den 6. august 2007**. Herefter er bestillingen bindende.

Billetter og faktura fremsendes fra og betales til HRG Nordic.

Nærmere oplysninger om tog- og flytider samt priser fås hos HRG Nordic:

Jan Berg, tlf. 70 20 13 17,
e-mail jan.berg.nielsen@nordic.hrgworldwide.com eller
Charlotte Bach Jepsen, tlf. 70 20 13 17,
e-mail charlotte.b.jepsen@nordic.hrgworldwide.com

Temanummer af BYPLANNYT

Byplanlaboratoriets nyhedsblad BYPLANNYT vil i september indeholde artikler med relation til byplanmødets hovedtema. Mødets deltagere vil modtage et eksemplar heraf.

HOTELLER	BY	VÆRELSER			FERIEHUS			BEMÆRKNINGER
		ENKELT	DV. TILLÆG	SUITE TILLÆG	SOM ENKELT	DV. TILLÆG	KM FRA ALSION	
Comwell Sønderborg	Sønderborg	1200	300	700			1,2	Standard
		1300	300					1. + 2. sal
Quality Hotel	Sønderborg	755	200				3,8	
Hotel Baltic	Høruphav	795	200	300			8	
Ballebro Færgetro	Ballebro	725	85				13,7	
Benniksgaard	Gråsten	849	200				18	
Nørherredhus	Nordborg	880	100				25,4	
		680	100					2 v. deler bad
Nordals Idrætscenter	Nordborg	550	200				25	

VANDRERHJEM

Danhostel Sønderborg City	Sønderborg	533	200			2,1	
Danhostel Sønderborg-Vollerup	Sønderborg	533	200			5,6	

FERIECENTER

Marina Fiskenæs – type C1 + E1	Gråsten				1498	99	16,3	min. 2 nætter
Marina Fiskenæs – type C2 + E2	Gråsten				1355	99	16,3	min. 2 nætter
Marina Fiskenæs – type C3 + E3	Gråsten				1312	99	16,3	min. 2 nætter

KURSUSEJENDOMME/SKOLER

Sønderborg Kaserne	Sønderborg	300					1,4	
EUC Syd	Sønderborg	446	248				2,8	
Idrætshøjskolen	Sønderborg	400	200				3	
Sandbjerg Gods	Sandbjerg	653					6,6	
Gråsten Landsbrugsskole	Gråsten	400	300				14,5	

Alle priser er inkl. morgenmad og 25% moms

Alle priser er pr. værelse eller feriehus pr. døgn

Bemærk: Ovenstående priser pålægges et gebyr på kr. 40 pr. faktura

Programmet er udsendt af Dansk Byplanlaboratorium juni 2007

Tilretteleggelse: Henrik Witthøft (ansv.) og Christian Broen

Layout: Mark Gry Christiansen og Henrik Witthøft

Tryk: Handy-Print A/S, Skive

Fotos er venligst stillet til rådighed af

Sønderborg Kommune: forside, side 2, 4, 6, 7, 8, 9 og 10

Aabenraa Kommune: side 11

COWI By og Landskabsdesign: side 12 og 13 (øverst)

Region Syddanmark: side 13 (nederst)

Dansk Byplanlaboratorium

er en selvejende, uafhængig institution, hvis formål er at fremme by- og landskabsplanlægning i Danmark.

Futures of Cities

51ST IFHP WORLD CONGRESS, 23-26 SEPTEMBER 2007 I KØBENHAVN

I samarbejde med Miljøministeriet og Københavns Kommune er Realdania hovedarrangør af den internationale kongres IFHP (International Federation of Housing and Planning), der med titlen: "Futures of Cities" sætter fokus på byernes status og udvikling i et regionalt og globalt perspektiv. Dansk Byplanlaboratorium og Copenhagen X står for de faglige studieture på kongressen.

Som deltager i Byplanmødet får du 10% rabat på IFHP-kongressen.

Læs mere på:
www.ifhp2007copenhagen.dk

FÅ 10% RABAT

DANSK BYPLANLABORATORIUM
NØRREGADE 36
1165 KØBENHAVN K
TLF. 33 13 72 81
FAX 33 14 34 35
DB@BYPLANLAB.DK
WWW.BYPLANLAB.DK

dansk byplan
laboratorium